

Västanbladet

GöteborgsRegionens Släktforskare

Årg 21

2004

Nr 3

"Den varma brödrakärleken följde Oscar och Emil Ekman ända från barndoms-tiden på Gubbero till de nästan dagliga rapporter, som Emil sände sin broder under dennes Stockholmsvistelser under 1880- och 1890-talen. I många hän-seenden varandras motsatser voro de hela livet intimt förbundna". Artikel sid.6.

INNEHÅLL NR 3 - 2004

VI MÖTS.....	3
FRÅN GRANNFÖRENINGARNA.....	4
FORSKARSTUGAN.....	4
CENTRUM FÖR SLÄKTFORSKARE.....	4
LANDSARKIVET BYGGS UT.....	5
<i>Per Clemensson:</i>	
ÄKMANSKA SLÄKTENS ARKIVBILDN. .	6
<i>Lars Holm:</i>	
ÄKMAN & Co 200 ÅR.....	12
<i>Ewert Arwidsson:</i>	
C.J.JOHANSSONS ÅNGVEDHUGGERI	14
KYRKOTAGNING.....	18
GÖTEBORGS ROTEINDELNING....	20
<i>Joel Holger:</i>	
LANDET RUNT.....	23
EMIGRANTERNAS HUS.....	25
UPPROP TILL SLÄKTFORSKARDAGAR GÖTEBORG 2005.....	28

NÄSTA NUMMER AV VÄSTANBLADET
UTKOMMER I BÖRJAN AV NOV. 2004.
MANUSSTOPP DEN 1 OKT.

ISSN - 1102 - 4453
Kopierad på miljövänligt papper hos
Mediagruppen Intercopy AB, Gbg

GöteborgsRegionens Släktforskare

MEDELEMSFÖRENING I SVERIGES
SLÄKTFORSKARFÖRBUND

Erik Dahlbergsgatan 36 B, 411 26 GÖTEBORG
Tel. 031 - 13 12 26 (tisd. och torsd. 10-14),

Styrelse 2 0 0 4

- Ordf. Rolf Ekelund, 031 - 93 15 15
Lerdalavägen 69, 429 34 KULLAVIK
- V.ordf. Per Clemensson, 031 - 20 65 63
S. Vägen 79, 412 54 GÖTEBORG
per@clemensson.net
- Sekr. Joel Holger, 031 - 40 85 20,
Lilla Danska V. 2, 412 74 GÖTEBORG
karin.joel.holger@telia.com
- Kassör Ewert Arwidsson, 0520 - 707 39, Göte-
borgsv. 91 A, 461 54 TROLLHÄTTAN
trewetrans@swipnet.se
- Klubbm. Karin Holger, 031 - 40 85 20
Lilla Danska V. 2, 412 74 GÖTEBORG
karin.joel.holger@telia.com
- Övriga Per Liljeström, 0302 - 131 91
Vänskapen 3 c, 443 34 LERUM
per-lilje@swipnet.se
Lars Olof Löf, 070-5602840
Erik Dahlbergsg. 4, 41126 GÖTEBORG
Örjan Nordmalm, 031 - 20 57 27,
Bohusg. 24, 411 39 GÖTEBORG
Sonja Rindby, 031 - 25 99 51
Munkebacksg. 23, 416 53 GÖTEBORG
- Suppl. Inga Lill Berkhuisen, 0300 - 141 17
Rosengatan 36, 434 43 KUNGSBACKA
Jan Forslund, 0300 -146 54, Nils Ebbes-
gårdsgatan 36, 434 36 KUNGSBACKA

Västanbladet

Ansvarig utgivare: Per Liljeström
Redaktionskommitté:
Per Clemensson, Per Liljeström och Joel Holger
Västanbladet ingår i medlemsavgiften 150.- kr/år
(familjemedlem 50.- kr)
och utkommer årligen med fyra nummer.

GöteborgsRegionens
Släktforskare

vi möts

HÖSTEN 2004

Lördagen den 11 sept. Promenad i Slottskogen till landskapsstugorna med gemensamt besök i Dalslandsstugan, Smålandsstugan och sist Gräfsnäsgården.

Vi träffas kl. 12.00 vid ingången till Slottskogen vid Linnéplatsen.

De som är bilburna parkerar lämpligen vid Vita Bandet/Belparc och möter upp vid Dalslandsstugan kl. 12.15.

Servering av kaffe, smörgås och kaka i Smålandsstugan. Kostnad 50.- kr.

Därefter går vi till Gräfsnäsgården som har Öppet Hus med musik och försäljning till kl. 15.00.

Anmälan senast den 3 sept.

Om Du vill - se också den nya bäcken mellan Lilla och Stora Dammen.

Måndagen den 7 okt. kl. 18.30.

Föredrag i samarbete med Landsarkivet i Göteborg i Forskarsalen, Geijersgatan 1.

Ingen anmälan eller avgift - Landsarkivarien i Lund **Jan Dahlin** talar om

”Samarbetsfrågor mellan landsarkiven och släktforskarna”.

Söndagen den 31 okt. ÖPPET HUS kl. 10 - 14 i G R S lokaler

på Erik Dahlbergsgatan 36 B. **’Släktforskarakut’ med Per Clemensson:** Introduktion för nybörjare kl. 11. Handskriftläsning kl. 12. Frågor kl. 13. Visning av biblioteket, CD-skivor, antavlor samt projektarbeten. - Kaffe. - **Alla är mycket välkomna!**

Måndagen den 22 nov. kl. 18.30. Ordinarie Höstmöte

i föreningslokalen på Erik Dahlbergsgatan 36 B. Efter förhandlingarna föredrag av

bankdir. **Kenneth Odeus** om **”Margareta Huitfeldt,**

en unik kvinna på 1600-talet och hennes stipendieinrättning”.

Kaffeservering - **Anmälan senast torsdagen innan** - Avgift 50.- kr.

ANMÄLAN i så god tid som möjligt till

Karin Holger tel. 031 - 40 85 20 eller Stina Börjeson tel. 031 - 25 75 55

Entrén till samlingslokalen på Erik Dahlbergsgatan sker genom G R S egen lokal, vilken måste låsas under själva mötet. Kom således i god tid.

Vi har öppet 1 timma före föreningsmötet! Samlingslokalen rymmer 40 pers.

Mycket välkomna!

Ev. återbud måste anmälas.

Från grannföreningarna :

Marks Härads Släktforskarförening

*Släktforskar*dag lördagen den 2 okt. kl. 10-16.

Plats: Kunskapens Hus i Skene (Marks Gymnasieskola).

Föreläsare: kl. 11 - Ted Rosvall, kl. 12.30 - Claes Astin, kl. 14 - Dick Harrison

www.hhsf.org

Föreningen Släktdata

Höstmöte i okt. 2004. Se Släktdatas hemsida www.slaktdata.org

Forskarstugan på Tredje Långgatan 39, Göteborg

är öppen för forskning :

tisdag kl. 12.00 - 21.00 samt onsdag - torsdag - fredag kl. 08.00-17.00. Dessutom torsdag kväll kl. 17.00 - 21.00, då Släktdata, DIS-VÄST eller G R S har vakten.

Bokning av plats göres på tel. 031 - 42 33 11 under dagtid.

Vill du medverka som kvällsvakt, ring Rolf Ekelund tel. 031 - 93 15 15.

Nytt centrum för släktforskning i Stockholm Sveriges Släktforskarförbund och Genealogiska Föreningen flyttar ihop sina lokaler den 1 okt. och skapar ett nytt "resurscentrum" västerut, närmare bestämt i Sundbyberg.

Förbundet flyttar från Warfvinges väg 16 och G F från Katarinahuset i Sabbatsberg.

De nya gemensamma lokalerna ligger i den vackra Marabouparken i Sundbyberg.

Hit leder tunnelbana, pendeltåg (10 min. gångavstånd) och en rad bussar och parkeringsmöjligheterna är goda. Ytorna är ljusa och luftiga och skall, förutom Förbundets kansli och G Fs egna utrymmen, även innehålla ett stort gemensamt referensbibliotek och en tidskriftssal.

Det betonas att Förbundet och G F efter sammanflyttningen fortsätter att vara suveräna enheter med eget ansvar för både verksamhet och samlingar. Olika former för samarbete kommer dock att prövas. Full tillgång till G Fs samlingar kommer fortsatt att vara reserverad för G Fs egna medlemmar.

Förbundet får en egen hörsal för 150 pers. och entré lämpad för utställningar och monterverksamhet. Det skall också finnas två konferensrum/lektionssalar och en särskild datasal för kurser och mötesverksamhet.

Till de nya lokalerna flyttar också tidigare underhyresgäster:

Föreningen DIS-ÖST, StorStockholms Genealogiska Förening, Föreningen Smedforskarna samt Sällskapet Vallonättlingar.

Förbundets nya adress: Sveriges Släktforskarförbund, Allén 7 A, 172 66 Sundbyberg.

Källa: *Nattidningen Rötter* www.genealogi.se

Skall Landsarkivet vid Geijersgatan byggas ut ?

Under juni 2004 har Stadsbyggnadskontoret i Göteborg ställt ut ett förslag till utbyggnad av Landsarkivet. Myndigheter, närboende och andra berörda har därvid givits möjligheter till samråd och yttrande.

Förslaget innebär att den nuvarande flygeln med forskarsal från 50-talet rives och en ny lång 4-våningsbyggnad uppförs längs Arkivgatan. Dessutom avser man bygga två våningar under gårdsmarken i mitten av kvarteret. De äldre kulturhistoriskt intressanta byggnaderna skall bevaras och ges skyddsbestämmelser. Huvudentrén blir från Arkivgatan.

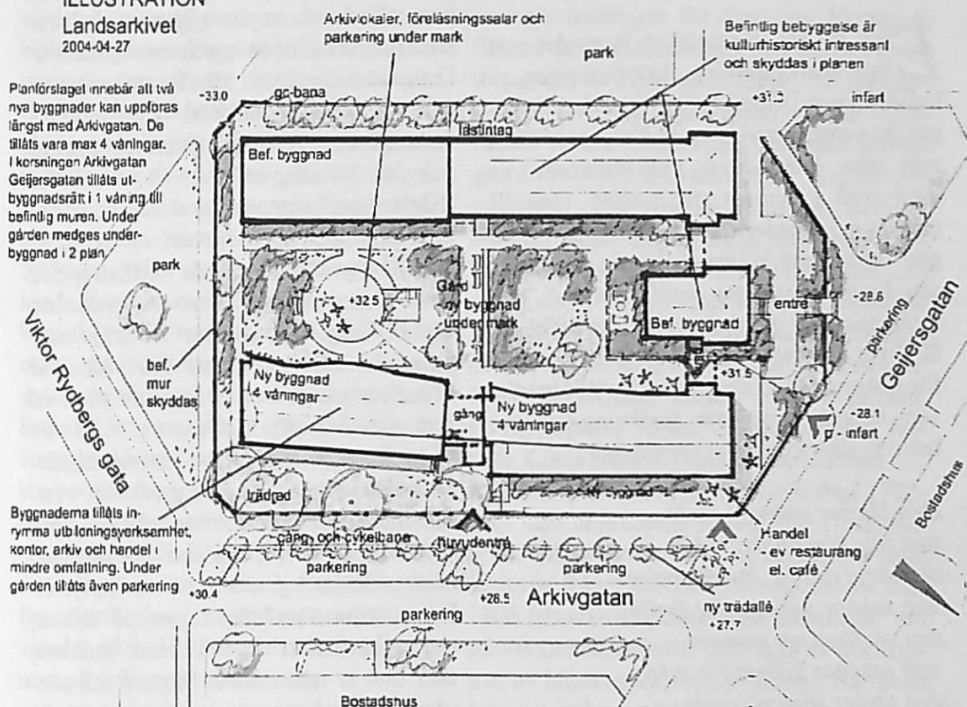
Landsarkivet vill arbeta mer publikt, likt museer, och behöver en ordentlig hörsal och undervisningslokaler framhåller landsarkivarie Louise Lönnroth. Samtidigt ökar trycket från myndigheter och Universitet, vilka behöver få hjälp av arkivets specialistkompetens med fakta för beslut och forskning samt arkivering av handlingar.

Tidplan för genomförande av utbyggnaden är dock långt ifrån fastställd.

Källa: Göteborgs-Posten

JH

ILLUSTRATION Landsarkivet 2004-04-27

Utseende efter tillbyggnader längs Arkivgatan

Ekmaniska släktens arkivbildning

av Per Clemensson

Av Ekmaniska Släktföreningen och Harald Ekman fick jag förtroendet att avsluta 2003 års Ekmaniska släktemöte på det sägenomspunna Årnäs i Västergötland med att tala om sägnens motsats: a r k i v.

Att efter dagens mättade och mättande program ge en engagerande och entusiastmerande framställning om den Ekmaniska arkivbildningen var ingen lätt uppgift. Mitt auditorium, c:a 200 Ekmanättlingar, var församlade i ett väldigt party-tält i ett strålande sensommarväder med utsikt över Väneren.

*E*fter 40 års tjänstgöring inom det statliga arkivväsendet, huvudsakligen vid Landsarkivet i Göteborg, är jag nu sedan ett par år pensionerad. Jag älskade och älskar mitt yrke. Min kärlek kan knappast vara motiverad av yrkets status eller lönesättning som ingendera är särskilt hög. Möjligen skulle man kunna tänka sig att lockelsen ligger i att läsa andras brev. Som motivering för mitt yrkesval utom arvet från fädernet brukar jag hänvisa till mitt intresse för historisk forskning och till Alf Henrikssons tänkvärda ord om forskning i allmänhet och släktforskning i synnerhet:

*Den blickar aldrig framåt
som inte kan blicka bakåt
den sörje illa för barnbarn
som saknar intresse för farfar,
den vet föga om rummet
som inte har känsla för tiden
den tänker föga på andra
som blott lever här och nu.*

Att läsa andras brev, dagböcker eller andra vittnesbörd om vår tid kan komma att bli svårt i framtiden. Trots att vi idag tillhör den mest brevskrivande och kommunikationstätta generationen hittills kommer vi att lämna efter oss endast en bråkdel av vårt skrivna material och mindre än föregående generationer. 1900-och 2000-talens delvis förgängliga skrivmateriel (dåligt träpapper, mikrofilm, disketter, CD), teknikens snabba utveckling (digitaliseringen) och fax – e-post bidrar till utarmningen. Vid telefonens införande befarade man brevets och dokumentets undergång. Så blev det inte. Jag vill inte måla humhum på väggen men jag tror att farhågorna för en kommande dokumentfattig tid nu är större. Mitt barnbarn som till stor del tillbringar sin fritid och skoltid vid datorn kom att tala om priset på dataspel och jag föreslog att man för att få ned födelsedags-kostnaderna skulle köpa begagnade spel. Men farfar det vet du väl att bara några repor gör att de inte kan spelas. Även åldern påverkar skivornas spelbarhet. För ett långt men osäkert liv krävs noggrann skötsel i rätt klimat. CD:n har alltså inte ett oändligt liv. Det finns hot på så väl kort som lång sikt: i solvärmens i en bil eller på en fönsterbräda disformerar skivan, alltför hög hastighet kan spränga skivan, ovarsam behandling gör skivan oläsbar. Men trots allt, använd CD:n som arkivmedium med omkopiering som rutin var tredje år. Information som idag ligger på diskett, magnetband (hit hör videoband, ljudband) eller film är redan delvis förstörd och oanvändbar. Disketten garanteras inte ett liv efter 6 månader. Teknikens snabba utveck-

Ekmaniska släktgrenarnas ursprung

på manssidan

Peter (III) P. Ekman (1740-1807)

Johan Jacob (1771-1814)

Gustaf Henric (1774-1847)

A.

B.

C.

D.

Oscar (1812-1907) Emil (1815-1900) Gustaf (1804-1876) Carl Edward (1826-1903)

ling gör informationen otillgänglig på lång sikt, det kommer inte att finnas läsare även om det kommer att finnas medier.

Gudskelov är det ju i stort nonsensinformation med kortvarig aktualitet som produceras på internet i digital form, den del som är värdefull tages till vara av våra arkiv och bibliotek på varaktigt sätt. Detta resonemang för fram till att vår tids dokumentation är i fara och kommer att försvinna och vi gör oss kulturellt urarva. För vår historia kommer vi att vara hänvisade till tidningarnas bild av vår samtid med de felaktigheter och van- resp. misstolkningar som finns där. Självklart gäller mitt resonemang i första hand sådan enskild dokumentation som brev, dagböcker mm, inte vår folkbokföring och skattebokföring, eller vår juridiska dokumentation eller våra beslutsprotokoll. Stat och kommun lever efter särskilda arkivregler så att det ytliga besluts materialet blir bevarat, medan däremot det mer djuplodande och utredande materialet blir gallrat och förstört till följd av platsbrist i våra arkivmagasin. Ett exempel: fram till 1948 finns domböckerna med alla vittnesbörd bevarade, efter 1948 finns endast domarna utan allt kringmateriel bevarade.

I denna situation bör det kännas tryggt att tillhöra släkten Ekman. Den normale svens-

ken har i allmänhet endast tillgång till den grundläggande bokföringen i olika avseenden och i övrigt ytterligt fåtaliga källor rörande livets skeden och absolut ingen personlig dokumentation. Redan tidigt på 1920-talet kontaktades min fader som då var landsarkivarie i Göteborg, av företrädare för ledningen för företaget Ekman & Co och för den Ekmaniska släkten om överlämnandet av företagets arkiv till landsarkivet i Göteborg, vilket kom att ske 1923-1924. Första leveransen omfattade företagets arkiv intill 1890 och det har idag levererats fram till 1990-talet; avtal har tecknats med företaget om fortsatta leveranser. Arkivet omfattar idag ca 2.000 hyllmeter och utgör ett av de största och bäst bevarade företagsarkiven i Sverige. Inom företaget har en rad Ekmän varit och är verksamma: Peter P. Ekman, Gustaf Henrik Ekman, Janne Ekman, Johan Ekman, Håkan Ekman, Claes Ekman och nu Peter Ekman. Räkenskaper finns i obruten svit från 1720-talet och brevkopior från 1764. Dessutom finns, vilket är unikt, lösa handlingar som fakturor från 1729 och korrespondens från 1806 bevarade. Vidare finns handlingar om gårdar och sillsalterier som ägts av medlemmar av köpmansdynastien Ekman. Här finns även en rad privathandlingar om processer, konkurser, fartygsköp mm och privatpersoners räkenskaper. Särskilt skall nämnas Si-

brant Valcks räkenskaper 1666-1676, som blivit ämne för en uppsats i Vin- och sprithistoriska museets skrift Spiritus, vari behandlas Sibrant Valcks Göteborgshandel med 1600-talsviner. Sibrant Valcks ättlingar kom att bli ingifta i släkten Ekman vilket förklarar att räkenskapsboken, en stor foliovolym i pergamentband, finns i Ekman & Co:s arkiv.

Ännu ett stort företagsarkiv, som överlämnades av Håkan Ekman, finns tillgängligt på landsarkivet : D Carnegie & Co. Detta arkiv omfattar både handelsföretaget, porterbryggeriet och sockerbruket. Till denna arkivbildning räknas även Fastighets AB D Carnegie & Co. Här finner man som verksamma Emil Ekman, Oscar Ekman och Gustaf Ekman.

I landsarkivet i Göteborg finns idag ytterligare företagsarkiv med Ekman-anknytning:

Håkan Ekman & Co, Göteborgs Kemiska Fabriks AB, Billingsfors bruk, Gustafsors bruk och Göteborgs Bank samt genom vår värds förmedling Årnäs glasbruk

I andra arkivinstitutioner i Sverige finns vidare fler arkiv bevarade för företag i vilka medlemmar av släkten Ekman gjort stora insatser:

Landsarkivet i Vadstena:

Bjärka Säby gård,
AB Finspongs styckebruk

Landsarkivet i Lund:

Svenska Sockerfabriks AB

Värmlandsarkiv:

Lesjöfors bruk

SE-banken:

Stockholms Företagsminnen

Denna lista kan göras längre och för närvarande pågår arbetet med att inventera Ekman-arkiv i Arkiv-Sverige. Här kommer även institutioner, arbetsplatser, föreningar och gårdar mm att redovisas som t ex Ekmanska sjukhuset, Göteborgs Bibelsällskap och Sigtuna-stiftelsen.

*Johan Jacob Ekman
Med. Doktor. 1771-1814
Målning av von Breda*

I landsarkivet i Göteborg finns även en rad västsvenska gårdsarkiv, vilka innehafts av Ekmän, t ex Gubbero, Råda, Stora Torp och Kilanda. Självklart är tillvaratagandet av

dessa arkiv inte bara av värde för medlemmarna av släkten Ekman utan även i allra högsta grad för den historiska och den ekonomisk-historiska forskningen vid våra universitet. Ekman & Co:s arkiv har t ex spelat en avgörande roll vid uttolkningen av 1800-talets sillfiskes betydelse för såväl Sveriges ekonomi som för Västsverige. Man har även genom det bevarade arkivmaterialet kunnat utvärdera kontinentalsystemet under Napoleon. En rad av våra ledande historiker har använt Ekman-material i en rad olika sammanhang.

De ekmanska företagens, institutionernas, föreningarnas och gårdarnas arkiv finns alltså överförda till arkivinstitutioner med goda förvaringsförhållanden och forskningsförhållanden samt redovisade och specificerade i tryck, i arkivförteckningar, och i databaser. För att gynna hembygds- och släktforskningen har de ekmanska arkiven i huvudsak anförtrotts hemregionens landsarkiv; att ansamlingen till landsarkivet i Göteborg blivit stor är naturligt då ju slakten är i huvudsak västsvensk.

Ett ytterligare faktum som utmärker den ekmanska arkivbildningen är att även många av företagsledningens, gårdsägarnas och de agerande ekmännens privatarkiv har tagits till vara för att komplettera verksamhetsarkiven. Efter omfattande ordningsarbete med bl a upprättandet av brevskrivarregister överlämnades 1964 till landsarkivet i Göteborg på initiativ av Gustaf Henrik Ekman en rad personarkiv, vilka sammanförts av Ekmanska släktföreningen. Bl a finns med dr Johan Jacob Ekmans, konsul C F Langs, konsul Oscar Ekmans, kommandörkapten Emil Ekmans, fil dr Gustaf Ekmans, landshövding Axel Ekmans, kommersrådet Gustaf Henrik Ekmans, Håkan Ekmans m fl arkiv bevarade. Somliga är mycket omfattande med tusentals brev, omfattande privaträkenskaper och dagboks-anteckningar. Andra är mer be-

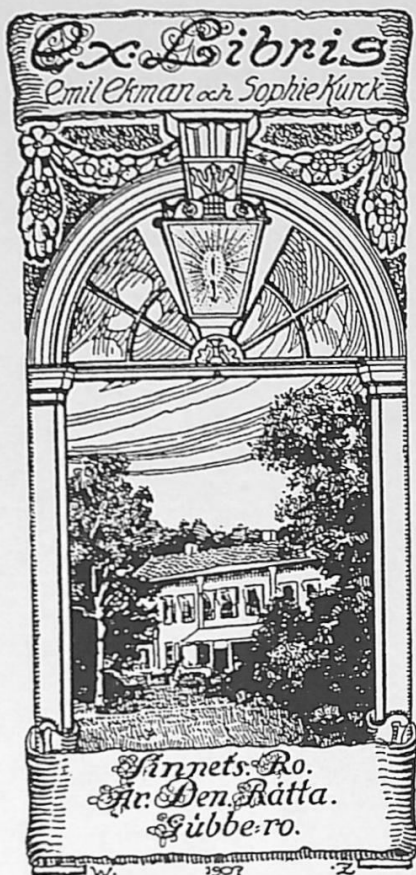
gränsade och innehåller endast ett fåtal brev, utmärkelser, betyg. Arkivens innehåll har summariskt redovisats i arkivförteckningar, vilka finns på landsarkivet och hos Släktföreningen. Redogörelser för arkiven finns även på den nationella arkivdatabasen på internet: <http://nad.ra.se>.

*Gustaf Henric Ekman
Kommerseråd. 1774-1847*

Originalen av breven och brevkoncepten är delvis mycket, för att inte säga förbålt, svårtolkade, ja rent av oläsliga beroende dels på att de skrivits med tysk stil och dels på att handstilarna ofta är mycket drivna. Dessutom har bläcket blekts och papperet åldrats. För att underlätta läsningen av originaldokumenten för vår och kommande generationer har en medlem av slakten Ekman, Leonore Odencrants, född Ekman 1857 och dotter av kommandörkapte-

nen Emil Ekman på Gubbero och gift med härardshövdingen Tor Odencrants, gjort en kolossal arbetsinsats genom att renskriva en mängd brev mellan och till Ekmän 1782-1860. Dessa avskrifter finns i den på landsarkivet i Göteborg förvarade Ekmanska släktföreningens Avskrifts- och manuskriptsamlingen. Förutom brev finns här också en rad renskrivna manuskript och dagböcker samt genealogiska anteckningar. Leonore Odencrants är värd en särskild applåd för sin insats. Tillsammans med avskriftssamlingen finns i landsarkivet även Ekmanska

släktföreningens nummerserie, som omfattar brev och dokument vilkas proveniens inte har kunnat fastställas och samlingar om Ekman som inköpts på antikvariat.

Här finns också Släktföreningens eget arkiv, vilket omfattar handlingar om släktmöten mm och av släktmedlemmarna egenhändigt skrivna levnadsbeskrivningar i ett tjugotal pärmar i folioformat. Vidare finns ett bibliotek med Ekman-litteratur, som till stor del sammanbragts av Gustaf Henrik Ekman.

Den mest arbetsbetungande delen av Släktföreningens arkiv är de fotografier, som finns i album och lösa i lådor. Tyvärr saknar många av bilderna påskrifter vilket gör det svårt att inordna dem i rätt sammanhang. Som illustration av problematiken har jag här ett par mindre album och bilder. Sådant här materiel finns det alltså mängder av och det vore av stort värde om jag genom släktföreningens medlemmar kan få hjälp med identifieringen av bilderna. Eventuellt skulle svåridentifierade bilder kunna publiceras på den Ekmans hemsidan: www.ekman-family.com

Låt mig avsluta denna översiktliga genomgång av Ekmännens arkiv i Sverige med att gratulera till en framsynt arkivpolitik för att säkra materialet för framtiden och till de ekorrar inom släkten som tagit till vara detta ovärderliga forskningsmaterial. Fortsätt gärna att i föräldrarnas anda skriva och spara brev, skriv gärna dagböcker, fotografera beständigt och märk dina foton, spela in dina anhöriga på film och ljud.

Ekman-litteratur i GRS bibliotek (urval)

Falkenberg, Louise: *Oskar Ekman 1812-1907. Stockholm 1922.*

Ekman, Ernst: *Släkten Ekman.*

Karlstad 1907.

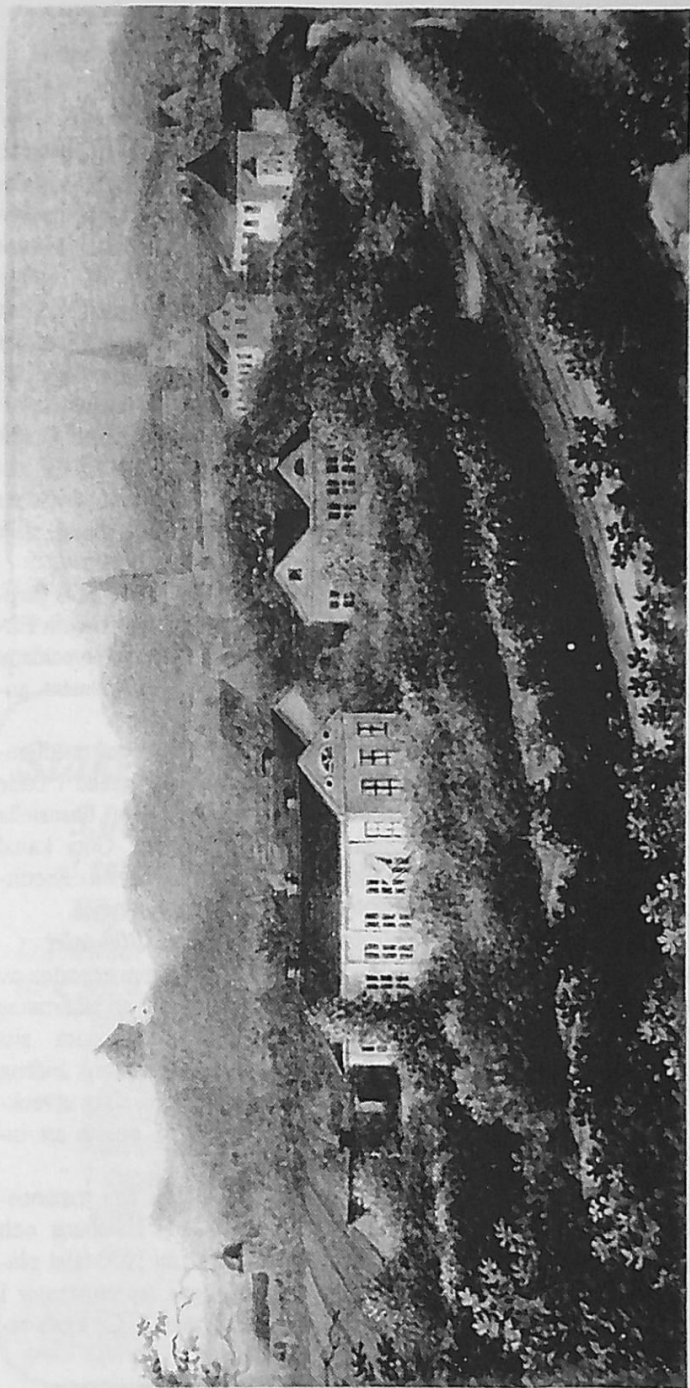
Munthe, Arne: *Ekman - släkten.*

Göteborg 1958.

Kruse, Jan: *Ekman - ett handelshus 1802-1906.*

Clemensson, Per: *Ekmanska släktföreningen, genealogisk förteckning. 1973 och 1997.*

Svenskt biografiskt lexikon (CD-skiva)

Gubbero 1839 med Redbergslid (landsvägen in till Göteborg) i förgrunden.

Byggt på 1700-talet i Örgryte socken övertogs 'lägenheten' 1834 av konsul Oscar Ekman, som där hade tobaks- och snusfabrik. År 1861 överlämnade han Gubbero till brodern, kommandörkaptenen Emil Ekman. Siste innehavaren var konsul Carl Ekman. Herrgården revs år 1934 inför områdets bebyggelse med 6 vånings stenhus i det nuvarande Olskroken. I bakgrunden anar man Örgryte (gamla) kyrka, Skansen Kronan, Gustavi domkyrka och Christine kyrka samt till höger Spinnhuset vid Svingeln. Målning i privat ägo.

Ekman & Co 200 år

av Lars Holm

Den tidiga verksamheten

Den 29 januari 1802 registrerade Gustaf Henric Ekman och Gustaf Rudolf Prytz firman Ekman & Co. Familjen Ekmans affärsverksamhet i Göteborg går emellertid tillbaka betydligt längre än så. Redan 1660 omnämns Daniel Ekman som affärsman i Göteborg. Familjens verksamhet bestod i export av trä, järn, tran och sill och import av salt, spannmål mm. Före gaslyktornas tid upplystes gatorna i både London och Paris av tran från Bohuslans trankokerier. Ekmans inte bara exporterade sill och "sillolja" utan ägde även en hel del salterier och trankokerier. Man ägde sågverk bl a i Lilla Edet.

Registreringen av bolaget 1802

När Peter Ekman III drog sig tillbaka 1802 och sonen Gustaf Henric Ekman tog över affärsverksamheten, bildade han tillsammans med Gustaf Rudolf Prytz firman Ekman & Co. En tredje delägare i firman de första åren var Nils Fredrik Wahlberg.

Firman Ekman & Co började sin verksamhet i Brunnsparken. Där fanns tidigare ett sockerbruk och Göteborgs järnvåg, som just flyttat till Pustervik vid Järntorget. Under bolagets första år bestod det av två delar: sillfirman och järnfirman.

Ekman & Co under 1800-talet

Det tidiga 1800-talet var en dramatisk tid för Göteborg. Efter en inledande högkonjunktur under Napoleonkrigen som kallades "den brillianta tiden", eftersom affärerna gick så bra, upphörde Göteborg att vara transithamn för kontinentalvaror. Samtidigt avslutades Ostindiska kompaniets verksam-

het. Ekmans var inte direkt engagerade, men kompaniet bidrog till kapitalackumuleringen i staden. Sillen hade försvunnit från kusten några år tidigare och med den en omfattande sillindustri.

Då sillen försvann kunde man genom Nils Fredrik Wahlbergs tidigare kontakter expandera inom järnexporten som blev den dominerande verksamheten under 1800-talet. Särskilt som kreditgivare och försäljare för de värmåndska bruken fick firman stor betydelse. I Selma Lagerlöfs Gösta Berlings saga säljs järnet till Ekman & Co i Göteborg.

Ekman & Co köpte bl a Lesjöfors järnbruk där Gustaf Ekman (Gustaf Henrik Ekmans äldste son) införde och utvecklade Lancashiremetoden, som blev allmänt använd vid de svenska järnbruken.

Under slutet av 1800-talet var medlemmar i familjen Ekman engagerade i både riks- och kommunalpolitik och i finansiella projekt som järnvägsbyggen, Göta kanal och i grundandet av Skandinaviska Kreditaktiebolaget, nuvarande S E Banken.

Det sena 1800-talet och 1900-talet

Under slutet av 1800-talet kom exporten av papper, pappersmassa och trä att bli firmans dominerande verksamhet. Genom sitt ägande av Gustafsfors massafabrik bidrog Ekman & Co även till den tekniska utvecklingen inom massaindustrin genom att införa sulfatmetoden i Sverige.

Före sekelskiftet sköttes den transoceaniska handeln av agenter i Hamburg och London, men vid början av 1900-talet placerade handelshuset egna representanter i utlandet. 1907 fick Ekman & Co egen re-

presentation i Japan och 1914 i Shanghai. Nu inleddes importaffärer från Asien. Under 1950-talet expanderade importavdelningen kraftigt genom handel med klockor, optik och elektronik från Japan. Under en tid var bolaget även grossistfirma för dessa varor i Norden. Ekonomisk var denna verksamhet liten jämfört med exporten av papper och massa, men desto mera personalkrivande.

Genom sina många utländska kontor blev Ekman & Co agenter för stora svenska exportföretag som Volvo, SKF och Eriks-son. Under 1980-talet avvecklades den diversifierade verksamheten och man inriktade sig på handel med pappersmassa.

Ekman & Co var ett familjeföretag fram till 1923 då det blev aktiebolag. 1965 köptes bolaget av Säfveån AB. Efter ett antal ägarkonstellationer ägs nu bolaget sedan

1995 av ett konsortium där familjen Ekman åter är en av parterna.

Ekman & Co idag

1992 köptes det amerikanska bolaget Intercontinental Cellulose Sales Inc.

Ekman & Co blev genom köpet det största oberoende företaget på massamarknaden i världen. 1994 flyttade bolaget från New York till Miami för närheten till den latinamerikanska marknaden. Idag ligger huvudkontoret fortfarande i Göteborg och de andra två största kontoren finns i Miami och Hong Kong.

1997 öppnades en spotmarknad för massa. Även inom denna elektroniska handel är bolaget numera verksamt i en särskild avdelning.

(Publicerat som Dokumentet nr 1:2002 vid Landsarkivet i Göteborg)

Släktforskare !

3.000:-.....

**... i rabatt får Du, vid köp av
Copex L D 75.**

**Du betalar endast 5.600:- inkl. moms
(ord. pris 8.600:-)**

- * läsaren har specialanpassad fichehållare för SVAR-fiche
- * 1 st objektiv med 42 x förstoringsgrad
- * stor bildskärm 29 x 28 cm
- * frakt tillkommer
- * 7 dagars returrätt
- * www.msab.org

MSAB
MICROSYSTEM AB

Schéelegatan 3
416 60 Göteborg
031 - 19 06 09

Liljebacken
524 95 Ljung
0513 - 500 20

C. J. Johanssons Ångvedhuggeri samt Kol- & Cokesaffär

av Ewert Arwidsson

För mig är släktforskning inte bara att samla på uppgifter ur kyrkböckerna utan jag vill skapa personbiografier för att dokumentera personernas levnadsöden, trakten de levde i samt företagen de arbetade i. Nedanstående är ett exempel på en sådan företagshistorik, där en tidigt faderslös torpare genom egen kraft och förmåga skapade en relativt stor firma. Jag har använt kyrkböcker, bouppteckningar, handelsregistret, adresskalendrar, telefonkataloger och tidningsnekrologer som källor. Leta därför gärna i andra källor än kyrkböckerna i er forskning. Där finns så mycket annan spännande information att finna.

Carl Johan Johansson, som allmänt kallades CJ, föddes den 21 mars 1864 i Nödinge församling, Älvsborgs län, och avled den 17 juni 1953 i Göteborgs Oscar Fredriks församling. Han vigdes 1893 med Bertha Arwidsson och makarna fick sju barn varav sex nådde vuxen ålder.

Johanssons barnbarn Rolf Lindahl, född 1924, minns: "Morfar "CJ" (han kallades ofta så) hade ved-, kol-, koks- och skrotaffär som låg nere vid en av Långgatorna nära Göta Älv - jag tror det var vid 2:a Långgatan. På vedgården fanns ett litet kontor där moster "Sissi" (Sigrid Blomquist född Johansson) var "kontorschef". På vedgården fanns även en stor och farlig vedklyv, som imponerade stort på mig, men jag var strängt tillsagd att ej stå för nära. Jag förmodar varorna från vedgården till att börja med kördes ut med häst och vagn. Senare skaffade morfar 2 st. Ford-lastbilar, som kördes av Fredriksson och Hansson - två mycket starka farbröder. Jag var alltid imponerad av deras styrka när dom lastade

på säckar, m.m." Sigrid Blomquist född Johansson, CJ:s dotter, skötte kontor och bokföring från det hon tog realexamen på Rudebeckska 1914 till det att hon och maken öppnade egen firma 1934.

Den 4 maj 1885 anmälde arbetskarlen Carl Johan Johansson till Göteborgs Magistrat, att han skulle idka "handel med wed, kol och coks i parti och minut" och bifogade ett frejdbevis från Göteborgs Domkyrkoförsamling. Ärendet föredrogs i Magistraten den 8 maj.

Lagen om handelsregister trädde i kraft 1888. Denna innebar att ett register över enskilda näringsidkares firmor skulle för stad föras av magistraten och för landsbygd av länsstyrelsen. Den 28 maj 1888 anmälde Carl Johan Johansson på en därtill tryckt specialblankett att han idkat handelsrörelse före den 13 juli 1887 under firma C. J. Johansson och att han fortfarande driver firman. Bilagor till anmälan saknas, varför födelsedata inte kan kontrolleras. Detta är dock troligen vår C. J. Johansson, då skillnaden mellan underskrifterna från 1885 och 1888 bara är utseendet av "-ss-" i efternamnet. Anmälan behandlades av magistraten den 1 juni 1888, §64, och godkändes för införande i handelsregistret. Den 6 juni 1888 infördes i handelsregistret i Göteborgs stad att: "Carl Johan Johansson i Göteborg idkar här handelsrörelse under firma C. J. Johansson", vilket sedan kungjordes i ortstidningarna den 7 juni och i allmänna tidningar den 9 juni.

Vedhandlande Carl Johansson återfinns första gången 1888-1893 i Göteborgs Masthuggsförsamlings husförhörslängd, som boende på Landsväggsgatan 36

Interiörbild från 1931, men hos konkurrenten Johanssons och Svenssons Kol- och vedaffär på Sänkverksgatan. Det bör ha sett likadant ut hos C.J. Johanssons. Foto: Göteborgs Stadsmuseum.

(Västra Haga 18A). Han är även upptagen på denna adress i Göteborgs Stads mantalsregister 1890 och i Göteborgs Adress- & Industri-Kalender 1893.

Från adresskalendern och telefonkatalogen får man fram följande lokaliseringar av verksamheten:

1894-1896 fanns kontoret på bostadsadressen Andra Långgatan 24 (ingång från Värmlandsgatan 18) och lagret i hörnet av Breda Vägen och Tredje Långgatan, mittför Gamla Sjömanshemmet, 1897-1899 låg både kontor och lager i hörnet av Breda Vägen och Tredje Långgatan. 1900-1901 ändras denna adress till hörnet av Tredje och Fjärde Långgatorna, men det är samma lokalisering som tidigare. 1902-1936 fanns kontor och lager på Andra Långgatan 16 och 1937-1940 fanns kontor och lager på Tredje Långgatan 19.

Den första filialen fanns 1902-1904 på

Fjärde Långgatan 23 och 1905-1938 drivs en filial på Vaktgatan vid Stigbergstorget.

En andra filial fanns 1908-1931 på Fär-garegatan med adress Stampgatan 28; en tredje 1922-1940 på Lundby Stillestorp och en fjärde 1923-1932 på Karl Johansgatan (Kustens Varv).

Göteborgs befolkning växte från cirka 76.000 år 1880 till omkring 310.000 år 1940. Denna befolkning behövde värma sina bostäder och det skedde med en spis i köket och med en kakelugn i rummet eller rummen. Ved, kol och koks var de allt dominerande bränslena för uppvärmning av både enskilda och centraluppvärmda bostäder innan oljeeldningen fick sitt stora genombrott på 1960-talet. Göteborgarna använde även vedspisar för sin matlagning, men efter 1889 då ett nytt gasverk togs i drift vid Gullbergsvass, ersattes dessa alltmer av gasspisar eller gaskök. Bränslekun-

derna kunde beställa hemkörning, vilken inledningsvis skedde med häst och vagn och senare med lastbil. Veden levererades i spånkorgar och koksen i 1 hektoliters jutesäckar. Korgar och säckar tömdes direkt ner i bostädernas källare via en ränna från markplanet eller de fick bäras ner och tömmas. Rännan hade utkörarna med sig. I den borgerliga "stenstaden" förekom även leverans upp till våningarna. Jag kan i mitt minne än idag framför mig se en av kol och koks nerdammad utkörare med en uppskuren jutesäck på huvudet, för att skydda sitt huvud och sina axlar när han bar säckarna.

Någon bra statistik över antalet vedhandlare och bränslebranschens utveckling har jag inte funnit. Lite generell information går ändå att få fram. Åren 1881-1899 var antalet ångvedhuggerier i adresskalendern i stort sett konstant, 4 stycken. Första gången försäljning av bränslen finns omnämnt var i adresskalendern år 1897, då det fanns 12 vedmagasin och 13 firmor som sålde kol och koks. I telefonkatalogen år 1930 fanns i yrkesregistret under rubriken "Ved och kol" 94 firmor, filialer oräknade, och under rubriken "Koks och stenkol" 23 firmor. Delvis återkommer firmorna under bägge rubrikerna. Samma källa år 1939 angav 78 firmor under "Ved och kol" och 22 firmor under "Koks och stenkol". Detta kan tolkas så, att antalet handlare i branschen ökade med 470 % från sekelskiftet 1900 till 1930, därefter vidtog en minskning med 15 % på trettiota-

let. Tyvärr säger denna analys ingenting om försäljningsvolymens utveckling.

Firma C. J. Johansson börjar 1894 att annonsera i Göteborgs Adress- & Industri-Kalender. Enligt dessa annonser sålde firman sågad och huggen ved, liksom fyrkol, nötkol, antracitkol och smideskol samt krossad och okrossad kaminkoks. Hemkörning ombesörjdes efter önskan. Nötkol måste avse torrdestillerat djurmateriel, som

C. J. JOHANSSONS

Ångvedhuggeri samt Kol- & Cokesaffär

Andra Långgatan N:o 16 _____ Telefon 4 89.

Filial: Vaktgatan vid Stigbergstorget. _____ Telefon 6 87.

===== GÖTEBORG =====

Försäljer:

Ved, såsom björk-, fur-, gran-, al- och klampved, hel, sågad och huggen samt prima **Fyrkol, Antracitkol, Nötkol, Smideskol**, krossad och okrossad **Kamincookes** samt **Torf** till billigaste priser.

☞ Rabatt då större beställningar göras.

☞ Hemkörning ombesörjes efter önskan.

☞ Flyttningar och all slags körning verkställas billigt.

☞ Uppköper och försäljer alla sorters Affallsartiklar, såsom

Lump, Ben, Tågvirke, Järn- och Metallsrot.

Gamla Järnspisar, Cokesgrytor, Stekugnar, Spishallar & Ringar m. m.

OBS! Större parti afhämtas fritt efter tillsägelse.

Telefon 4 89.

p.g.a. stor adsorptionsförmåga används för rening av vätskor och gaser. Antracit användes som hushållsbränsle och är en högkvalitativ kolsort, vilken brinner utan rökutveckling. Koks användes som bränsle och tillverkas genom torrdestillering av stenkol. Firman sysslade även med flyttningar och annan körning samt köpte upp och sålde alla sorters avfallsartiklar, som lump, ben, tågvirke, järn- och metallsrot, gamla järnspisar, koksgrytor, stekugnar, spishallar och ringar m.m. 1902 började man även sälja torv och veden specificerades som björk-, fur-, gran-, al- eller klampved. 1912 tillkom köp och försäljning av

gummigaloscher. 1915 utökades försäljningen med briketter och tomflaskor köptes och såldes. 1921 började man även med träkolsförsäljning. Jag har även funnit annonser i Göteborgs Första Baptistförsamlings adresskalender 1912 samt i medlemskriften Tabernaklet 1934.

1933 får vi en del intressant information om firmans storlek i samband med bouppteckningen efter Johanssons maka. Firmans likvida medel och skulder försvinner dock bland de privata.

Inventarier:

4 automobiler 4200 kr, 1 räknemaskin 150kr, 1 skrivmaskin 50 kr, 1 kassaskåp 100 kr, 2 bord och 3 stolar 25 kr, 1 elektrisk motor 75 kr, 1 såg- och 1 vedhuggningsmaskin 75 kr, 4 vågar 40 kr, 4 handkärvar 50 kr, diverse vedkorgar och säckar 85 kr, diverse kol- och vedmått 115 kr, och 1 lumppress 25 kr.Summa 4.990 kr

Varulager:

bestående av ved, kol m.m.16.159 kr

Fordringar:

åtskilliga personer enligt handelsbok14.696 kr

Osäkra fordringar:

åtskilliga personer enligt handelsbok1.304 kr

I handelsregistret noteras den 12 mars 1973 en anmälan om en kungörelse enligt lagen om handelsregister, firma och prokura § 21 a, 1 stycket. Den 5 augusti 1974 förklaras rörelsen upphörd och firman avförs ur registret. Ovanstående paragraf infördes av praktiska skäl innan Patent- och Registreringsverket skulle ta över handelsregistret. Man skulle ju anmäla om rörelsen upphört, men det var få som gjorde och det fanns en mängd inaktuella uppgifter i länsstyrelsens register. Lagtexten säger i sammanfattning att, om ingen anmälan inkommit till handelsregistret de senaste tio åren och det finns anledning att anta att verk-

samheten upphört, skall den i registret anmälda adressen tillskrivas och en kungörelse införas. Normalt skedde kungörelsen i Post och Inrikes Tidningar. Om innehavaren inte hört av sig inom sex månader skall rörelsen anses ha upphört.

Källor:

Ewert Arwidsson, *Släkten Arwidsson från Rommele*, opublicerad

Martin Fritz, 1996, *Från handelsstad till industristad 1820-1920*, Göteborgs historia - Näringsliv och samhällsutveckling, Volym II, Nerenius & Santéus, Stockholm

Landsarkivet i Göteborg:

Göteborgs Rådhusrätt, Näringsanmälningar
Göteborgs Rådhusrätt, Magistratsprotokoll Anmälningar handelsregistret
Göteborgs Rådhusrätt, Bouppteckningar
Göteborgs och Bohus läns länsstyrelse: Landskansliet, Allmänna sektionen, Handelsregister

Göteborgs Adress- & Industri-Kalender, Fred. Lindbergs Kalenderexpedition, Göteborg

Industrimuseet Göteborg, 1973-09-04, Informationsblad *Något om gas och gasverk*

Nordisk Familjebok, 1966, 1951-55 års upplaga, fjärde upplagan, Förlagshuset Norden, Malmö

Kent Olsson, 1996, *Från industristad till tjänstestad 1920-1995*, Göteborgs historia - Näringsliv och samhällsutveckling, Volym III, Nerenius & Santéus, Stockholm

Rikstelefonkatalogen, del 2, Göteborgsdelen

Samling af anmälningar till aktiebolags-, förenings- och handelsregistren

Kyrkotagning, absolution

Kyrkotagning eller kyrkogång kallas den kyrkliga ceremoni genom vilken en kvinna, som fött barn, åter inträdde i församlingens gemenskap och fick utöva sina rättigheter som församlingsmedlem. Kyrkotagningen anmälde antingen i förväg på pastorsexpeditionen eller samma dag då den skulle förrättas. Meddelandet lämnades alltid av kvinnans make. Kyrkotagningen skedde i hela landet mellan fyra och sex veckor efter förlossningen med hänvisning till Jungfru Marias kyrkogångsdag. Mödrarna kyrkotogs gärna just på kyndelsmässodagen. Att kyrkotagningen skedde sex veckor efter nedkomsten har sin egentliga förebild i de gammaltestamentliga föreskrifterna om 40 dagars orenhet.

Mödrarna var ej tillåtna att arbeta utomhus före kyrkotagningen och eftersom många fattiga kvinnor ej kunde bli borta från arbetet så länge, förordade kyrkolagsförslaget 1846 att kyrkotagningen skulle tillåtas efter fyra veckor, men först år 1866 antog riksdagen detta beslut. Vanligen förrättades kyrkotagningen före gudstjänsten i samband med söndagens högmässa. Efter införandet av föreskriften om att dopet kunde uppskjutas ända upp till sex veckor efter födelsen (1864) blev det vanligt att kyrkotagning och dop ägde rum samtidigt och då förrättades först kyrkotagningen i ett avskilt rum och därefter fick modern gå in i det rum där dopgästerna väntade.

Enligt gammal tradition har kyrkotagningen utförts vid kyrkdörren. I en del fall i mittgången i kyrkan. I båda dessa fall flyttades kyrkotagningen senare fram till altaret. Prästfruarna var i regel de som först kyrko-

togs vid altaret liksom även folk från de högre skikten. Bland motiveringarna till att flytta kyrkotagningen från dörren till altaret märks bland annat omsorgen om kvinnornas hälsa. Det var kallt och dragigt vid kyrkdörren. Dessutom uppfattade mödrarna det som en skam att ha kyrkotagningen vid dörren där det var brukligt att bestraffa och avlösa brottslingar. Vid kyrkotagningen knäböjde kvinnan över en särskild kyrkotagningspall varvid prästen läste kyrkotagningsbönen och därefter tog henne i hand och uttalade en slutönskan. Den avgift som skulle betalas vid kyrkotagningen försvann på 1860- och 1870-talen.

Ogifta mödrar kyrkotogs icke utan skriftades (*bikt, syndabekännelse*). Detta skedde ofta på vardagar eller efter gudstjänsten. Prästen tog inte ogifta mödrar i hand och dessa fick knäfalla på golvet eller på en oklädd pall, medan man använde en klädd pall för äkta hustrur. Under senare delen av 1800-talet uppluckrades kyrkotagningsleden i mellersta och norra Sverige, vilket får ses i sammanhang med andra förändringar i samhället, exempelvis frikyrkligheten, industrialiseringen och befolkningsomflyttningar.

Anteckning om kyrkotagning och absolution (*syndernas förlåtelse, avlösning*) finns i födelse- och dopböckerna och någon gång även på flyttningsattester och i husförhörslängderna. På flyttningsattesterna och i husförhörslängden finns i regel endast anteckning om att kvinnan ej blivit kyrkotagen eller absolverad. Dessutom finns i husförhörslängderna för trolovade anteckning om att de kyrkotagits såsom någons fäs-

tekvinna. I födelse- och dopböckerna finns anteckning om kyrkotagning och absolution under 1800-talet. När anteckning börjar förekomma kan variera något mellan olika församlingar, men i regel finns anteckningar före 1850. Mot slutet av 1800-talet upphör i många församlingar anteckning om absolution av ogifta kvinnor och dessa får en anteckning om kyrkotagning istället. Samtidigt minskar anteckning om kyrkotagning av gifta kvinnor för att helt och hållet upphöra vid sekelskiftet.

(Källa: Demografiska databasen,
Anders Brandsström, Umeå)
www.ddb.umu.se/ddbmaterial/nyckvarkv.htm

Justitiekanslers-embetet lämnade år 1850 dispens från kyrkotagningsplikten för tre kvinnor i Göteborg tillhörande en frikyrkoförsamling, utan att någon rättslig påföljd skulle utdömas.

Kungl. Maj:t fastställde också detta beslut.

*Post & Inrikes Tidningar nr 237
den 11 okt. 1850 meddelar följande:*

Kungörelse om kyrkotagning

Uppå Götheborgs Consistorii anmälan att f.d. sjömannen Sv. Chr. Nilssons, hemmansåboen Ol. Berndtssons och torparen Börje Ericssons hustrur, med anledning deraf, att de, jemte sina män, omfattat Ana-

baptistiska åsigter, vägrat att efter föregången barnsbörd, låta sig, enligt kyrkoordningens föreskrift, kyrkotagas samt, inför Consistorium inkallade och tillfrågade om anledningen till denna sin vägran, förklarar, det stadgandet om kyrkotagning icke vore med den Heliga Skrift öfverensstämmande; och hemställa huru förfaras bör med hustrur, som uraktlåta iakttagandet af denna föreskrift, hvilken är i gällande lag gifven; har Justitiekanslers-embetet sig utlåtit, att, enär all tacksägelse och bön till Gud bör ske utan tvång, och kyrkotagning icke är annat än en högtidlig förrättning, hvarvid hustru, då hon efter barnsbörd och återvunnen helsa, förmår uppträda i Herrans helgedom, andaktsfull afhör bönen, som för hennes kyrkogång presten för henne uppläser, Justitiekanslers-embetet ansåge, att om hustru vägrar att låta sig i stadgad ordning kyrkotagas och, oaktadt de föreställningar, hvilka af presterskapet henne meddelas, fortfar i denna sin vägran, någon påföljd för en sådan, i lag ej förutsatt, motsträfvighet icke får ega rum, samt att hon sålunda, utan föregången kyrkogång, bör tillåtas att allmänna gudstjensten bevista.

Vid underd. föredragning den 24 nästl. Sept. har K. M:t i nåder förklarar, att sådan vägran icke kan till annan påföljd föranleda, än att den vägrande bör genom tjenliga föreställningar af vederbörande presterskap uppmanas att iakttaga hvad christelig sed och god ordning i omförmälde hänseende fordrar.

Om Du spelar bingo på KUNGSHALLS BINGO

Kungsgatan 47 i Göteborg, stöder Du samtidigt även GöteborgsRegionens Släktforskare, som får del av nettobehållningen !

Östra Nordstadens roteindelningen

Denna karta är från 1807 och visar den roteindelning av byggnadstomterna, som var gällande ända till 1923. En rote omfattade i allmänhet hus belägna på samma gata.

Inom stadskäman (försvarsvallarna) var Göteborg sedan 1671 indelat i 10 st rotar.

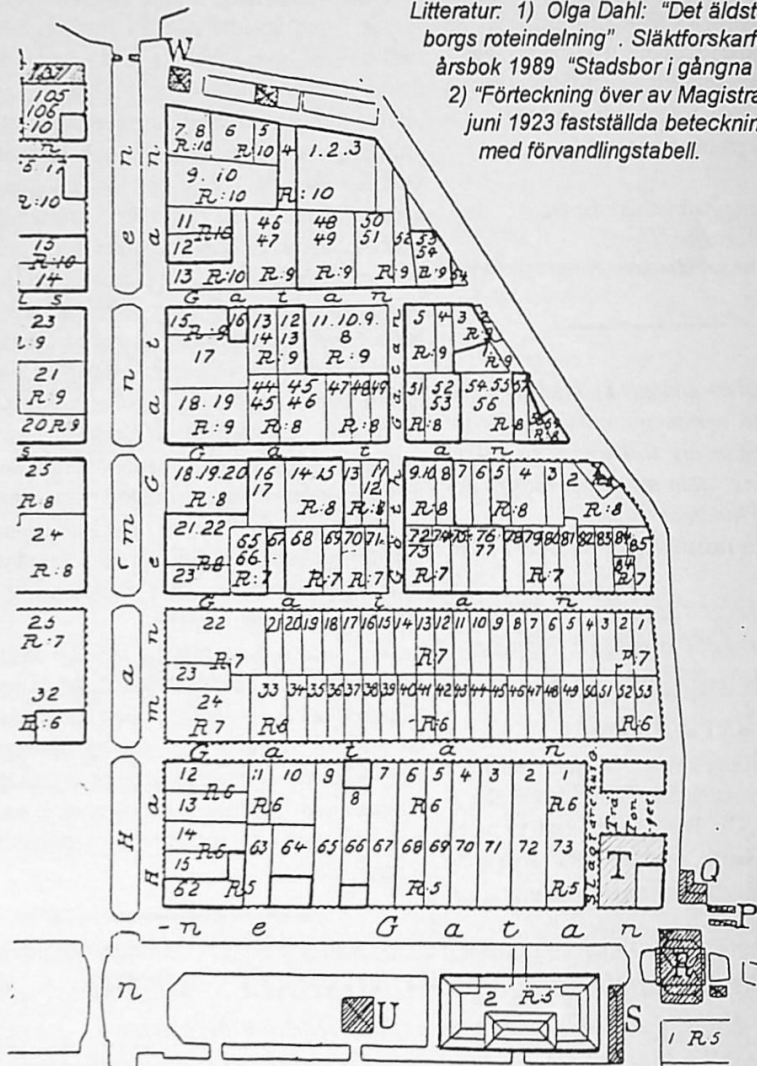
Rotenumren betecknas på kartan med R :

P = Drottningporten. Q = Portvakt. R = Stadens sluss och kvarn. S = Slaktarehuset.

T = Kronobageriet. U = Viktualievågen (järnvågen). W = Vakthuset vid Lilla bommen.

Litteratur: 1) Olga Dahl: "Det äldsta Göteborgs roteindelning". Släktforskarförbundets årsbok 1989 "Stadsbor i gångna tider".

2) "Förteckning över av Magistraten den 15 juni 1923 fastställda beteckningar", med förvandlingstabell.

I kommande nummer visar vi övriga delarna av Göteborgs roteindelning !

Östra Nordstaden på 1900-talet

Denna karta är från 1945 och visar gatuindelningen med kvartersnamn, tomtnummer samt gatunummer.

I stort sett är gatorna här som de lades ut redan vid stadens tillkomst på 1620-talet..

Norra Larmgatan var belägen innanför och följde stadens fästningsvall.

Området jämnades till större delen med marken på 60-talet för att återuppstå 1973, som det centrala köpcentrum Göteborg idag har, med läge även för kontor, banker, hotell, restauranger och parkeringshus.

Genline

**står nu öppet även för
Mac-användare !**

På Genlines hemsida:
www.genline.se/support/GFFMac.php
kan man nu ladda hem
deras Family Finder.

Krigsarkivets kartsamling

innehåller många unika kartor, inte
minst över svenska städer.
Vilka kartor som finns hittar du på
Krigsarkivets webbplats och en del
finns att se direkt på webben:
www.ra.se/KRA/kart.html
(Källa: Rötter)

Antikvariat **Genealogica**

Köper & Säljer

böcker för släktforskare & personhistoriker

Beställ katalog

E-post: katalog@genealogica.com

Telefon: 070 - 666 02 20

eller ta en titt online

www.genealogica.com

*För ett Vackrare Hem ,
besök
vårt Konstgalleri*

GALLERI SCANDINAVIA

*Galleri Scandinavia, Berzeliigatan 14, Göteborg
Tel. 031 - 16 93 01*

Familjen Lindblom

LANDET RUNT ur olika medlemsblad

Joel Holger redogör här kortfattat för ett urval läsvärda artiklar i andra föreningars medlemsblad. Vi byter med omkr. 70 st föreningar och deras tidningar finns tillgängliga i G R S bibliotek.

ALINGSÅS Släktforskare

Nr 2. April 04. En 'Beskrivning av Alingsås stads- och landsförsamling' av Anders Sylvander är från 1811 och skildrar detaljerat Alingsåstrakten ur politiska, geografiska, närings- och befolkningsaspekter. - 'Knallen Nilsson - ett original'. Olof Berntsson berättar finstämt och varmhjärtat om Claes Reinold Nilsson (1866-1948) från Marbäck utanför Ulricehamn. Nilsson brukade vandra åt göteborgshället, först med bleckkärl, senare med klädesplagg i ett stort knyte på ryggen. Han höll på att vandra in på 40-talet. - Rådhuset vid Stora Torget i Alingsås inköptes av staden år 1831. Med namnet 'Storegården' hade det uppförts omkr. 1770 av Patrik Alströmer. År 1782 var Gustaf III där på besök.

ANKNYTNINGEN. Nyköping-Oxelösunds Släktforskarför.

Nr 1/04. Göran Max berättar ingående om båtsmännen Per Flygare och Carl Krysshult i Södra Roslags 1:a resp. Norra Roslags 2:a roteringsbåtsmanskompani, deras familjer och hårda levnadsvillkor. - 'Några spår av släkten de Besche i Nyköpingstrakten' framlägges av Lenart Devell. Släkten invandrade från Belgien omkr. 1600, utvecklade järnhantering och byggverksamhet (Nyköpings slott). En senare ättling Gillis de Besche d.y. blev adlad och bruksägare på Nävekvarn. Flera kända värmlandsförfattare har anor av Dorotea de Besche (1608-1697), gift med Christoffer Geijer d.ä. (-1657).

BYGD OCH NATUR. Sv. Hembygdförbund

Nr 1/04. 'De glömda tecknen, bomärkenas hemligheter' avslöjas av Tuve Skånberg, som skrivit en avhandling i ämnet, Lund 2003. Att använda bomärken är belagt sedan tidig medeltid, även utanför Norden. Bomärken fungerade som juri-

diskt bindande signatur och ärvdes från far till son. Mycket talar för att tecknet från början även hade en kristen symbolisk betydelse.

DISKETTEN. DIS-VÄST

Nr 1/04. Numret innehåller flera berättelser 'ur anorna' d.v.s. släktforskarna berättar, med fantasi och inlevelse, ett händelseförlopp eller en levnadshistoria som man träffat på i sin forskning. - 'Kvigan visade vägen' av Rolf Eknefelt - 'Syskonen sökte lyckan i Amerika' av Gun Andrée. - 'Johan Salomon Sundqvist möter Johanna Svendsdotter' av Josefine Nilsson - 'Maja-Kajsa och Mathilda, två starka kvinnor från Värmland' av Aina Nilsson - 'Lars Laurin byggde en egen ångmaskin' av Ingemar Ivarsson. - 'Min morfar John och hans barndomshistorier' av Olof Ålund.

Nr 2/04. DIS-VÄST har valt ny ordförande, nämligen Anita Gartz, Härryda, samt en ny styrelsemedlem Christer Lindskog, Kärna.

DISKULOGEN. Föreningen DIS

Nr 64. April 04. 'Historiskt kartmaterial tillgängligt för släktforskare' av Bernt Stenmark. Han visar hur digitaliserade kartor kan ses och beställas på nätet, www.lantmateriet.se 70.000 st. äldre och yngre geometriska kartor, storskiftes- och laga skifteskartor m.m. finns inskannade. - 'Så uppdaterar du ditt släktforskningsprogram' och 'Ställ in bildskärmen på det sätt du vill ha den' visas på ett lättfattligt sätt av Ingvar Kärrdahl. - Charlotte Börjesson uppmanar: 'Använd Word för att variera dina utskriftar från Disgen'.

GRÄNS-POSTEN. Gränsbygdens Släktf. (Dalsland, Bohuslän, Östfold/Norge)

Mars 04. 'Slaget vid Uddevalla år 1677' är en

avhandling från 1851 av Nils Axel Kullberg.

HALLANDSFARARES INFORMATION. Hallands Genealogiska Förening

Nr 63. Mars 04. Curt Fredriksson, S. Sandby, har bl.a. hittat intressanta amerikabrev från selskiftet 18-1900, som han delger oss i valda stycken. - Sunc Börjesson berättar om hur fångar rymde från Kungsbacka häkte 1848. Häket låg mellan Nygatan och Skansen.

KGF-NYTT. Kronobergs Gen. Förening (Småland)

Nr 84. Mars 04. Sven Adolfsson berättar om 'Peter Cassel från Kisa, som ledde den första utvandringen till USA 1845'. Han skrev brev hem till Sverige, lovprisade det nya landet och lockade fler att följa efter. - 'Historiska anor'. Niclas Rosenbalck resonerar omkring olika källors tillförlitlighet beträffande medeltida och äld-

re släktled bland kungligheter och motsvarande. - Lennart Nilsson, Skiphult, berättar om 'Gårdarna vid Lagans strand i Markaryd'.

ROTPOSTEN. Jönköpingsbygdens Gen.För.
Nr 1/04. 'Tidiga transporter i södra Vätterbygden' skedde med segelbåt på Vättern, s.k. 'Råbockar'. Limsten (kalksten) fraktades från norra delen ned till Jönköping; norrut fraktades järnmalm från Taberg. Denna handel upphörde helt omkr. 1895.

RUNSLINGAN. För. Släktforskare i Uppland

Nr 2/04. Christina Backman skriver om 'Blåbär och Pärön, Drucken och Nyheter, Tor och Frej: Soldatnamn i Uppland'. Det var kompanichefen som namngav mannarna och namnskicket har växlats under olika tidsperioder.

Presstopp!

Emigranternas Hus Packhusplatsen 7, Göteborg

kommer att öppnas för besök i höst, men dagen är ännu ej fastställd. Officiell invigning för inbjudna skedde emellertid den 26 aug. och GRS representerades då av vår ordf. Rolf Ekelund. Emigranternas Hus är beläget i Tull och Packhusets 2.a våning, med samma förmåliga entré som till Casino Cosmopol. Emigranternas Hus skall vara ett forskningscentrum för emigration och vara öppet dagligen och ha forskarplatser mot en viss avgift. Man skall också kunna ta emot gruppbesök. Föreståndare för institutionen är Nini Engstrand, tel. 031-13 00 51.

JH

Källor för emigrantforskare

har förtecknats av Anna-Lena Hultman och Ted Rosvall och hittas på:
www.genealogi.se/forbund/emigrantkallor.doc

Ted Rosvall har även skrivit

tips och anvisningar vid emigrantforskning i Släkthistoriskt Forum:

nr 1/03	Del 1: "Census 1930, amerikansk folkräkning"
nr 2/03	2: "Gratisregister på Internet"
nr 3/03	3: "Morse för emigrantforskare"
nr 4/03	4: "Glöm inte bort svenska källor"
nr 5/03	5: "Immigration records"
nr 1/04	6: "Census 1870"
nr 2/04	7: "Obituaries - nyttiga dödsrunor"

SLÄKT OCH BYGD. Österlens Släkt- och Folklivsforskarförening (Skåne)

Nr 2/04. 'Reglemente uti Ingelstorps pastorat 1847, om hur skolundervisningen skulle försigå'. Skolplikten gällde för barn 8-11 år. Huvudämnen var innanläsning och kristendom. Katekesen med förklaringar skulle kunnas utantill. Flickor (!) kunde bli befriade från övriga ämnen såsom allmän historia, geometri, räkning (utöver de fyra räknasätten i hela tal) samt gymnastik. - 'Flydda tider här på kusten' av Helga Mellberg 1986. Om godmodiga ålfiskares knappa levnadsförhållanden och ett fiske med mycket vidskeplighet.

SLÄKTFORSKAREN. Västerbergslagens Släktforskare

Nr 91 /04. En intressant berättelse 'Med revolver och sabel' skildrar postiljonens vardag i slutet av 1800-talet; om postbefordran med häst och kärra nattetid, på dåliga vägar, genom djupa skogar, året runt. Postväskan var låst och stinn av kontanter, den tidens betalningssätt !

SLÄKTHISTORISKT FORUM. Sveriges Släktforskarförbund

Nr 2/04. 'Sydafrika - en okänd emigrationsort'. Hans Egeskog berättar om en utställning på Svenska Emigrantinstitutet i Växjö under sommaren. - Han refererar även från cirkelledarträffen i Växjö i mars 04, där Ulf Berggren talade om 'udda källor' samt källkritik. - Guno Haskå skriver om DDSS, Demografisk Data-bas Södra Sverige, som sedan några år upprättas av Landsarkivet i Lund - <http://ddss.nu> - och om vad den kan användas till. - 'Donationshandlingar med egen historia' av Eibert Ernby handlar om Hvitfeldtska Stipendieinrättningen från 1683 och hur dess arkiv bevarats i så många år. Nu finns det i Landsarkivet i Göteborg. - 'Emigrantforskning - del 7' av Ted Rosvall handlar om 'obituaries', dvs dödsannonser och dödsrunor i amerikanska tidningar. Dessa kan ses även på Internet. - Hans Egeskog rapporterar från Släktforskarträffen under våren i Uddevalla.

SLÄKTSPEJAREN. Vasanejdens Släktf. (Finland)

Nr 4/04. Tidningen, som utkommer med 8 nr/år, innehåller alltid ett flertal intressanta, ofta humoristiska, smånotiser och artiklar. Anknytningen till släktforskning är kanske inte alltid så stark. I detta nr kan man läsa om: 'Skrivkonsten idag', 'Kanoner och svartkrut', 'Enkelstugan', 'Släkten Hising' (med ursprung från Hisingen), 'Linnet', 'Familjeutvecklingen' och 'Avträdet'. Föreningen har som devis: 'Mot de levande är man skyldig hänsyn, mot de döda endast sanningen' (Voltaire).

SLÄKT-TRÄDET. Nordvärmlands Släktforskarförening

Nr 1. Mars 04. 'Trankväll' av David Arill. Sedan hundatalets år firade man vid vårdagjämningen i Fryksdalen 'vafferkväll', ända fram till förra sekelskiftet. Seden sammanföll med tranornas ankomst och barnen klädde ut sig till tranor, sprang runt huset barfota, även om snön låg kvar, och 'tranbrev' delades ut till grannarna.

SWEDISH AMERICAN GENEALOGIST

Nr 1/04. Tidningen har fått ett nytt fräscht utseende i A4-format med Elisabeth Thorsell, Järfälla, som redaktör. Även svenska läsare kan hitta läsvärda notiser och artiklar (om Sverige) i den framtoning tidningen nu fått. Grattis !

SÖDERTÄLJE-PROBANDEN. Södertälje Släktförening

Nr 151. April 04. I Arkions databas finns intressanta detaljerade rapporter från inspektioner på svenska institutioner. Bl.a. rapporter till Kungl. Medicinalstyrelsen om sjukvårdsinrättningar, skriver Sonia Holz.

TROLLHÄTTEBYGDENS SLÄKTFORSK.

Nr 2/04. En artikel från 1934 handlar om 'Koleran 1834 - dess härjningar inom Tunhems pastorat'. Koleran spreds vidare från en matros på en båt som passerade Trollhättans slussar, enl. en gammal uppgift.

UDDEVALLA-BLADET, Uddevalla Släktf.
 Nr 2. April 04. Berit Berntsson har renskrivit en artikel i StockholmsPosten från 7 febr. 1794 om stadsbranden i Göteborg då 87 hus lades i aska i Östra Nordstaden. En förteckning lämnas med namn och titel, över alla de ägare, som förlorat sina hus vid Sillegatan, Kronhusgatan, Spanmålsgatan och Qvarngatan. Stora bränder hade härjat staden även åren 1792 och 1793.

VÄRMLANDS ANOR. Värmlands Släktforskarförening
 Nr 2/04. Stig E. Petterson berättar om 'Bengt Larsson Bergbom - värmlandssoldat i hattarnas krig'. Bergbom mönstrade 1737 i Närke-Värmlands regemente och fick namnet Uggleklo. Han deltog i hattarnas krig mot Ryssland, där 2/3-delar av armén dog av sjukdomar och nöd. 1742 återkom dock Uggleklo till Sverige. - 'Maria Rudquist - fotograf som for till Amerika'

av Claes Åkerblom. Född 1879 i Kila sn övertog hon 1906 en ateljé i Säffle och blev framgångsrik. Lämnade dock landet 1913 för okänt öde i USA. - Lars-Gunnar Sander rapporterar från Förtroendemannakonferensen i Uddevalla 27-28 mars 2004.

VÄSTGÖTAGENEALOGEN. Västgöta Genealogiska Förening

Nr 4/03. Har som tema 'Vättle härad' som består av socknarna Angered, Bergum, Stora Lundby, Lerum och Skallsjö. - Rolf Eknefelt, Jönköping, skildrar 'Bergum, landsbygd i storstad' samt 'Angered - från jordbruksbygd till höghusområde' - Även 'Näås säteri och Näås Fabriker i Skallsjö' samt kyrkor mm behandlas.
 Nr 1. Febr. 04. Tema denna gång är 'Källandsbygden', d.v.s. den västgötska halvön ut i Vänern. - 'Ett och annat om Källandsbygden', av kyrkoherden Hilding Lillieroth. - 'Källands

1882 startade vi på Södra Hamngatan i Göteborg

WETTERGRENS

BUTIKER Göteborg Avenyn 21, Västra Hamngatan 22, Nordstan, Frolunda Torg, Beckaplän. Tel. vaxel 031-706 25 00 Källered K-Center, Ekenleden 6, tel. 031-795 13 20. Kungälv Kungälvmassan tel. 0300-160 90 Borås Storkällered/Källered, tel. 033-13 18 90. Internetbutik www.wettergrens.se

*Böcker
 för
 alla
 åldrar
 och in-
 tressen !*

härad' beskrivs av Thage Petrusson, som även berättar 'Skolhistorier från Källand' och om 'Lindholmen och Svea Rikes Råd'.

ÄTTLINGEN. Skövde Släktforskarförening

Nr 2/03. Ulf Borg har gjort en sammanställning: 'Fader okänd, moder okänd, lönskaläge, mökränkning, enkelt och dubbelt hor'. Hur såg lagen, kyrkan och samhället på dessa företeelser och vad blev konsekvenserna och straffen?

Nr 1/04. 'Greven av Skövde' av Bo Carlsson handlar om Christoffer von Schlippenbach (1624-1660), som fick Skövde stad i förläning

av drottning Kristina - mot stadsbornas vilja. Greven utnämndes till riksråd, men råkade omkomma vid en fartygsförlisning på väg till Polen. Forts. följer i nästa nummer, då släktens vidare öden berättas.

ÖCKERÖÖARNAS Släktforskarförening

Nr 1/04. Som bilaga medföljer en omfattande och noggrann utredning av Henrik Karlsson över personer med namnet Gadd och ev. släktsamband. Främst omnämns Johan Benedict Gadd, komminister i Torstlanda och Öckerö åren 1774-1829.

NYA MEDLEMMAR i G R S (jan.-juni 2004)

Andersson, Georg	Stora Skogsvägen 17, 433 70 Sävedalen	031-262711
Andersson, Åsa	Skagengatan 1, 418 77 Göteborg	031-542167
Brun, Rickard	Box 8740, 402 75 Göteborg	
Cederholm, Göran	Kornettvägen 4, 435 41 Mölnlycke	031-880386
Edvardsson, Maj-Britt	Småkullevägen 7, 428 35 Källered	031-7951072
Gartz, Anita	Pl. 4925, 438 92 Härryda	0301-30066
Janson, Bertil	Gamla Kronvägen 72, 433 39 Partille	031-3363421
Kjellby, Ulla	Fiolgatan 2, 421 41 V. Frölunda	031-475906
Kågström, Barbro	Byalagsvägen 44, 187 45 Täby	08-7685917
Larsson, Lennart	Mossaletsvägen 61, 429 34 Kullavik	031-933370
Larsson, Stellan	Tallboängen 4, 436 44 Askim	
Lindblad, Kaj	Linnégatan 25, 413 04 Göteborg	
Luttevall, Lillemor	Gösta Berlings g. 8, 422 48 Hisings Backa	
Persson, Arne	Lördagsgatan 5, 415 12 Göteborg	031-465791
Påsse, Göte	Klockarevägen 148, 425 30 Hisings Kärra	031-571471
Sandebjer, Håkan	Surbrunnsg. 31 B, 3 tr. 113 48 Stockholm	08-6683650
Sandstedt, Ann-Christine	S. Vägen 97, 412 63 Göteborg	031-7730504
Sundqvist, Pia	Dimvädersgatan 28, 418 37 Göteborg	0704-574916
Svensson, Helén	Byvägen 66, 438 36 Landvetter	031-919138
Wähländer, Acke	Malörtsgatan 121, 424 61 Angered	031-445538
Åberg, Ann-Louise	Murtjärnsvägen 15, 438 36 Landvetter	031-917884
Åberg, Inga-Lill	Balladgatan 5, 422 41 Hisings-Backa	031-225022

Välkomna!

Upprop !

Släktforskar dagar

Göteborg 26-27-28 aug. 2005

I förra numret efterlyste vi G R S-medlemmar som vill delta i förberedelser och genomförande av Släktforskar dagarna i Göteborg 2005.

Ett antal medlemmar har redan anmält sig och dessa kommer att kallas till möte nu i höst för närmare information.

Men fler kan vara med ! Det är en mängd uppgifter, fördelade mellan DIS-VÄST, Släktdata och G R S, som skall genomföras:

Det behövs **medarbetare** till planering och genomförande av:

mediakontakter, utförande av utställningar, banderoller och hänvisningsskyltar, katalog med annonser, tryckning och försäljning, lotteri, personal till trivselbefrämjande insatser, kansli, vakter, guider m.m.

Kanske någon är /har varit/ verksam med någon liknande specialitet.

Det behövs **sponsorer**, stora som små, som stödjer ekonomiskt eller med andra gåvor (t.ex. lotterivinster eller rabatter).

Kan G R S medlemmar tipsa om sådana firmor och bolag samt lämpliga kontaktpersoner till dessa ? - Om så önskas, erbjuder vi annons i katalogen eller namn på sponsortavlan i utställningen.

Chansen till framgång är naturligtvis störst om chef e.d. är intresserad av släktforskning och personhistoria.

Skriv eller e-posta till G R S adresser nedan eller tala med

Per Clemensson, 031-206563

Rolf Ekelund, 031-931515

GöteborgsRegionens Släktforskare Bibliotek och Expedition

Erik Dahlbergsgatan 36 B, 411 26 Göteborg,
har öppet under hösten den 16 sept. t.o.m. den 9 dec. 2004.

tisdagar kl 10.00 - 14.00

torsdagar kl 10.00 - 14.00 (då torsdagsgruppen har sin verksamhet)
samt **1 timma före varje föreningsmöte** på Erik Dahlbergsgatan.

Tel. 031-13 12 26

E-post: g.r.s@telia.com

Postgiro 24 23 85 -3

Hemsida:

www.genealogi.se/forbund/grs.htm